

Contemporary Conundrums

Possible issues:

- 1 Mimaraych
- 2 Molid
- 3 Refuah
- 4 Sechitah
- 5 Uvda D'Chol
- 6 Hachanah
- 7 Chavalah

1 רמב"ם הלכות שבת פרק יא: ה - 1

המפשיט מן העור כדי לעשות קמיע חייב, וכן המעבד מן העור כדי לעשות קמיע חייב, ואחד המעבד ואחד המולח שהמליחה מין עיבוד היא ואין עיבוד באוכלין, וכן המוחק מן העור כדי לעשות קמיע חייב, ואיזה הוא מוחק זה המעביר שיער או הצמר מעל העור אחר מיתה עד שיחליק פני העור.

המפרק דוכסוסטוס מעל הקלף הרי זה תולדת מפשיט וחייב, הדורס על העור ברגלו עד שיתקשה או המרככו בידו ומושכו ומשוה אותו כדרך שהרצענין עושין הרי זה תולדת מעבד וחייב, המורט נוצה מן האברה הרי זה תולדת מוחק וחייב, וכן הממרח רטיה כל שהוא או שעוה או זפת וכיוצא בהן מדברים המתמרחין עד שיחליק פניהם חייב משום מוחק, וכן השף בידו על העור המתוח בין העמודים חייב משום מוחק.

2 רמב"ם הלכות שבת פרק כא הלכה כד

החושש בשיניו לא יגמע בהן את החומץ ויפלוט אבל מגמע הוא ובולע, החושש בגרונו לא יערערנו בשמן אבל בולע הוא שמן הרבה ואם נתרפא נתרפא, אין לועסין את המצטכי ואין שפין את השנים בסם בשבת בזמן שמתכוין לרפואה, ואם נתכוון לריח הפה מותר.

3 שולחן ערוך אורח חיים סימן שכח סעיף כז

מכה שנתרפאה, נותנין עליה רטייה, שאינה אלא כמשמרה.

4 רמב"ם הלכות שבת פרק ט

המלבן את הצמר או את הפשתן או את השני וכן כל כיוצא בהן ממה שדרכו להתלבן חייב, וכמה שיעורו כדי לטוות ממנו חוט אחד אורכו כמלוא רוחב הסיט כפול שהוא אורך ארבעה טפחים.

5 שו"ת אגרות משה חלק או"ח א סימן קיב

לנקות שנים בשבת ויו"ט

ובדבר לנקות שנים בשבת ויו"ט עם טוט פעיסט /משחת שינים/ פשוט שאסור שהוא ממחק, ובלא טוט פעיסט בהבראש /במברשת/ המיוחד לזה מותר שהוא כמו רחיצת שאר אבר אחד אבל ישטוף רק בצונן. ואת הבראש טוב שלא ללחלח במים קודם הניקוי מחשש סחיטה בשער. ואחר הניקוי לא ירחץ את הבראש אף שלא בשפשוף שאין שם סחיטה משום שאין לו צורך שוב היום ואין לרחוץ בשביל מחר.

6 שו"ת יביע אומר חלק ד - או"ח סימן כז

נשאלתי אם מותר להשתמש בשבת במשחת שינים ע"י שפשוף במברשת, וביחוד לאדם הרגיל בזה, שיש לו צער בהמנעו מלצחצח שיניו במשחת שינים, כמעשהו בחול.

(א) ראשית כל יש לבאר אם יש בזה משום איסור ממרח, שהוא תולדה דממחק, וכמבואר בשבת (קמו) שהממרח שעוה סביב הנקב שבדופני הכלי לסותמו חייב חטאת. (ופרש"י, שהממרח הוא תולדה דממחק) ובגמ' (קמו): מישחא רב אסר, ושמואל שרי. מאן דאסר גזרינן משום שעוה, ומאן דשרי לא גזרינן. ופרש"י, מישחא שמן עב. ופסקו הרי"ף והרא"ש שם כרב דאסר. (וזה שלא כד' ראבי"ה סי' שמ שפסק להקל כשמואל. ע"ש) וכן פסק הרמב"ם (פכ"ג מה' שבת הי"א) שאין סותמין את הנקב אפילו בשומן גזירה משום שעוה. וכ"פ הטוש"ע (סי' שיד סי"א), והסביר הב"י שם דאע"ג שאין המירוח בשמן עב ניכר, מ"מ כיון דשייך ביה מירוח קצת אתי לאחלופי בשעוה. ע"ש. ולפי"ז לכאורה הממרח משחת שינים יש בזה איסור מירוח מדרבנן מיהא....

(ב) אולם נראה דלא שייך ממרח בכה"ג אלא אם כן רוצה בקיומו של הדבר שמתמרח, כממרח רטיה ושעוה. אבל המשפסף משחת שינים שאין רצונו כלל בקיום המשחה אלא בנקיון השינים, ואחר זה תיכף שוטף פיו ושיניו במים ורוח עברה ותטהרם, בזה לא שייך

(ה) ולכאורה היה נראה לומר בהקדים אופן מעשה הסבון, כפי המבואר בשו"ת צמח צדק (סי' צא), שכך הוא אופן עשייתו מערבין אפר וסיד ושופכים עליהם מים צוננים ואח"כ מסננין אותם, והמים נעשים חדים וחזקים כ"כ, עד שאם תפול טפה אחת מהם על בשר אדם, עושה כויה וחבורה ע"י ששורפת הבשר. ואח"כ מבשלים חלב (בצירי) באותן מים עם תערובת מלח הרבה עד שמתבטל כח החלב לגמרי בבישולם ונפסל טעמו גם לכלבים וכו'....

(ו) ומיהו בסבון שלנו שהוא חלק בלא"ה, נראה שיש מקום להתיר משום איסור ממחק, דדמי למ"ש המרדכי פ' כלל גדול (עה:), שמתור להחליק מאכל של תפוחים ולמרחו, ואין בזה משום ממחק, דאין עיבוד באוכלין. ויש לדחות שי"ל דהא דאין עיבוד באוכלין היינו מה"ת, אבל מדרבנן יש עיבוד באוכלין. ומ"מ יש להתיר משום שנאכלות כמות שהן בלי חליקה. והמחמיר תע"ב. וכן פסק הרמ"א בהגה (ס"ס שכא). אלמא דכיון שנאכלות בלי החלקה אין בזה משום ממחק, דלא מידי קעביד. וה"נ כיון שאפשר לרוחוץ בו כך, אין במירווחו משום ממחק. ואפשר דאפי' בסבון שיש בו גבשושית י"ל סברא זו דלא איכפת ליה כ"כ בהחלקתו ומירווחו. ואפשר עוד דהכא עדיף טפי מהתם דהתם ממרח בידים, ואילו הכא חשיב כמתעסק לגבי החלקת הסבון שאין רצונו אלא לרוחוץ ידיו בסבון ותו לא, וממילא לא חשיב כעושה מלאכה שא"צ לגופה. ודמי למ"ש הרמב"ם (פ"י מה' שבת הכ"ה) שמתור לצוד נחש שלא ישכנו אפי' אינו ממית, והוא שיתכוין להנצל מנשיכתו כיצד הוא עושה כופה עליו כלי. ע"ש. וקשה דהא הרמב"ם מחייב במשאצ"ג, ונחש חשיב במינו ניצוד. וכדתנן בעדיות (פ"ב מ"ה), הצד נחש בשבת אם מתעסק בו שלא ישכנו פטור, אם לרפואה חייב. וכ"ה בשבת (קז). וע"כ לומר כמ"ש ה"ה (פ"י הי"ז), דשאני הכא שאינו צדו כדרכו אלא מתעסק בו. ע"ש. וה"נ י"ל מתעסק הוא לגבי מירוח הסבון עצמו. וע' בשו"ת אבני נזר (סי' קפט). ע"ש. אך לא אכחד שיש להעיר ממ"ש (שבת קמא) אין מגרדין מנעל לא חדש ולא ישן. ופרש"י מפני שקולף העור והו"ל ממחק. וכ"פ הטוש"ע (סי' שב ס"ח). והתם נמי מיירי שהעור חלק ללא גבשושית, ואפ"ה חיישינן לממחק אע"פ שאינו מתכוין למחקו. וי"ל....

7 שו"ת יביע אומר חלק ד - או"ח סימן כח

דין איסור נולד בבורית ובמשחת שינים.

(ח) ואחרי הודיע ה' אותנו את כל זאת, יש להסיק מדברי הרמב"ם הנ"ל שאין איסור ברחיצת הידים בסבון גם מטעם נולד. ושלא כדברי הרמ"א (סי' שכו) שחשש בזה מטעם נולד. ואזידו לטעמייהו, כי בשבת (נא:) ת"ר אין מרחיקין לא את השלג ולא את הברד בשבת בשביל שיובו מימיו. (פרש"י, אין מרחיקין, כמו אין מרסקין, שאין משברין לחתיכות דקות השלג והברד, משום דקא מוליד בשבת ודמי למלאכה שבזר המים האלו.) אבל נותן הוא לתוך הכוס או לתוך הקערה ואינו חושש. (פרש"י, לתוך הכוס של יין לצננו בימות החמה ואע"פ שנימוח מאליו ואינו חושש.) ...

8 שו"ת יביע אומר חלק ד - או"ח סימן כט

....

(טז) ברם אחר החקירה הוברר שבאמת אין בשימוש משחת שינים משום רפואה, וכל מטרת המשתמשים בה אינה אלא כדי להגן על החניכים והשינים, למנוע מהם רקבון העלול להתהוות משיוירי מאכל שהצטבר בין השינים. וא"כ אין בזה משום רפואה רק אברוחי ארי בעלמא הוא. ואין זה ענין למה שאסרו לשוף סם בשינים, דהתם כשהשינים כואבות (ומתחזק והולך כבריא), והסם בא לצורך רפואה. אבל משחת שינים גם כשיש שן חולה אינה מועילה כלום לרפואתה....

(יז) .... הנה כבר ביארנו בס"ד לעיל באורך וברוחב שרבו המתירים לרוחוץ בבורית בשבת, וכדעת השלטי הגבורים שהובא במג"א. ואף להחולקים כ' הגו"ר והנוהג שלום לחלק דהיינו דוקא בבורית קשה כאבן, אבל בבורית רכה כחמאה או כדבש עב שפיר דמי. והוספנו תבלין לדבריהם, דלא שייך איסור ממחק וממרח אלא כשרוצה בקיומו, כגון הנותן שעוה ושמן קפוי ע"פ נקב החבית לסתמו. אבל כשרוחץ ידיו בבורית רכה הרי אין רצונו בקיום הבורית על ידיו, אלא לנקותם היטב, וכעבור רגע קט חלפו עברו ע"י זרם מים רבים, ורוח עברה ותטהרה. והבאנו סמוכין לזה עפ"ד המג"א ושאר אחרונים. ודון מינה להשימוש במשחת שינים שגם בזה אין לו חפץ בקיומם אלא בנקיון שיניו. וע"כ אין מקום לחוש גם לזה. ונשאר לנו רק לדון במ"ש האהל משה שם, שמכיון שניקוי השינים הוא ע"י מברשת, וא"א שלא יצא דם מהחניכים ע"י שפשוף במברשת, ועושה חבורה בהוצאת דם. ופסיק רישיה הוא. ודמי למ"ש המג"א (סי' שכח ס"ק לג) שאסור לחוך השחין שמוציא דם וכו'. ע"כ. והנה אמת נכון הדבר שכל מה שכתבנו בזה הוא להרגילים בכך, ואין לחוש בהם להוצאת דם שמאחר שהורגלו בזה אחר מספר ימים שוב אין הדבר מצוי שיצא מהם דם. וגם אם באקראי יצא דם אינו בגדר פסיק רישיה, רק בגדר דבר שאינו מתכוין. ואפי' במברשות של ניילון שהם יותר קשים, ומצוי שיצא דם על ידי השפשוף בהם, מ"מ אינו בגדר פסיק רישיה. שדעת רוב הפוסקים היא דפ"ר היינו שבדאי עלול הדבר לבא לידי מלאכה, אבל אם הוא רק ע"פ הרוב, לא חשיב פ"ר. וכמש"כ בזה במקום אחר. ורק לאלה שלא התרגלו עדיין במשחת שינים, וידוע שבימים הראשונים בודאי יוצא דם מהשינים בעת השפשוף במברשת, אין להקל להם. ואע"פ שהיה מקום לצדד להקל גם בזה, מטעם דהוי פ"ר דלא ניח"ל באיסור דרבנן, דהא לדידן דק"ל לפטור במשאצ"ג, החובל בחבירו אינו חייב אא"כ הוא צריך לדם. וכ"כ המשנ"ב בבאה"ל (סי' שטז ס"ח) ד"ה והחובל. וכ"כ בשו"ת לב חיים ח"ג (סי' צה). וע"ע בס' טהרת המים בשיוירי טהרה (מע' ש אות ז). וע"ע להמשנ"ב (סי' שח ס"יא) בבאה"ל ד"ה הקוף. ועוד לו

עוד בנדון מברשת שיניים ובמברשת לניקיון כלי אוכל.

ב"ה יום ד' חי' כ"ד מרחשון תש"ך לפ"ק מנשסתר יצ"ו. לכבוד הרה"ג מוה"ר דוב זאב שטיינהויז נ"י רב דעדת מחזיקי הדת, קפנהגן יצ"ו.

אחדשה"ט, ע"ד שאלתו בכלים העשויים מחומר נילון, כמו מברשת שיניים, או מברשת לניקיון כלי אוכל, שיש להם בית אחיזה, ואין כאן חשש סחיטה כמבואר (בש"ע סי' ס"כ /ש"כ/ סי"ז), וגם אין חשש לשבירת קסמים, המבואר (בסי' של"ז סי"ב), כי החומר נילון הוא רך, ואין דרכו להשבר ע"י תשיש הרגיל, ולא מסתברא לחדש איסורא משום לא פלוג, וגם יש לספק אם שייך בזה, משום עובדא דחול וכמזלזל באיסורי שבת שהביא בביאור הלכה שם, כיון דלכמה אנשים היא צערא דגופא לילך כמה ימים כמו בשו"ט זא"ז בלי ניקוי שנים, וע"כ אם יש להם כלים מיוחדים לשבת, אולי יש להתיר עכ"ד.

(א) והנה מה דהחליט שאין כאן משום סחיטה, כיון שיש להם בית אחיזה, וכמו בספוג (שם /או"ח/ סי' ש"כ סי"ז), יל"ע עוד, דהנה שם חלקו בטעם הדבר, דלרש"י והרמב"ם דיש לו בית אחיזה, אפשר לקנח בלא סחיטה, ולהראב"ד דאעפ"כ א"א לו לקנח בלא סחיטה, אלא דמ"מ שרי, דכיון דיש לו בית אחיזה, הו"ל כצלוחית מלאה מים שמריק ממנה מים, ועי' שם בש"ע (סעי' שאח"ז), בחבית שפקקו בפקק של פשתן, דתלוי באלו השני טעמים, כיון דיש שם סחיטה בודאי, עיי"ש במג"א (סי"ק כ"ב) ובמחצית השקל שם, אכן ראיתי בחזון איש (ה' שבת סי' נ"ו אות ה'), דהעיר בזה, דאפילו להראב"ד, י"ל דוקא בספוג, דעשוי לכך לקבל מים על ידו ולהוריקן, לא מיבטלי המים בתוכו למקרי דש, וכמו שסותמין ופותחין הדלת, ולא חשיב בונה וסותר, ומ"מ צריך בית אחיזה, דאין יחודו יחוד בלא בית אחיזה, משא"כ במק"א עיי"ש, וע"כ יש לדקדק שיהי' מתאים עם כל הפרטים המבואר בש"ע ופוסקים (בסי' ש"ב סעי' י"ב), בניקוי כלים, ע"י דבר ששייך בו סחיטה עיי"ש, ואז יש לצרף ג"כ בנד"ד, מה שצדד בחזון איש שם, הא דסחיטת העור אינו אלא דרבנן, דכפי הנראה גם נילון מישיעי ולא בלעי, ודינו כדין עור בזה, ועי' מג"א שם (סי' ש"כ סי"ג).

(ב) ובנוגע לחשש שבירת קסמים, גם יש לדקדק שלא יהי' חשש לעקירת הנימין משורשן, דאל"כ עדיין יש לאסור, וכמבואר בס' מנחת שבת (סי' פ' אות קי"ז) לענין פיהא נכרית.

(ג) וע"ד שהעיר אם לאסור משום עובדא דחול וכמזלזל באיסור שבת, הנה לשון הזה שהביא הביאור הלכה, מקורו מהב"ח, והוא כתב זאת רק במכבדות מקנים ארוכים דקים, דיש חשש שבירת קסמים, ורק יש מתירים גם בזה, ע"ז כתב דנראה כמזלזלים באיסור שבת, וגם נראה כעובדין דחול ואל תטוש תורת אמך, ובתוכ"ד הביא מיש מדינות דנוהגים לכבד הבית בבגד או במטלית, כיון דדבר קל הוא וכו' ונהרא נהרא ופשטי, עיי"ש, א"כ לכאור' היכא דאין לחוש לשבירת קסמים, אין לחוש לעובדא דחול, ומזלזל באיסור שבת, אבל י"ל בזה נהרא ונהרא ופשטי, אכן בביאור הלכה (סי' ש"ב סעי' א' ד"ה ועיין) הביא מס' תפארת ישראל והיערות דבש, דכהיום הזה נהגו לאסור (אפילו בבגדין שמותר להסיר האבק) אפילו ע"י מכבדת העשוי' משערות עיי"ש, וגם (שם בסי' של"ז ד"ה הקלים) הביא מהלבוש, שחש גם בכיבוד הבית, ע"י דברים הקלים, לזילותא דשבת, אא"כ יש שינוי גדול, אמנם לעומת זה, הקיל בבית מרוצף, לכבד עם הבארש"ט /מטאטא/, אף שדרכו לכבד בזה בחול עיי"ש, ועי' במג"א ומחצית השקל (סי' שט"ו סי"א), דהביאו מתשו' הרמב"ם, שלא אסרו חכמים עובדא דחול בשבת, אלא במקום שיש לחוש שיעשה מלאכה דאו' עיי"ש, ויל"ע בזה בכמה מקומות שאסרו משום עובדא דחול, ובנד"ד הי' נראה להקל, אם אין חשש אחר, שיעשו מברשת מיוחדת לשבת, בשינוי מהמברשת שמשתמשים בחול, וכגוונא דאיתא במס' שבת (קמ"ז ע"ב), דרב שמואל בר יהודא עבדא לוי אימי' מגרדתא דכספא, וכדי להוציא מעובדא דחול, עי' ברש"י (על המשנה שם), ועי' בש"ע /או"ח/ (סי' ש"כ).

על צחצוח שיניים בשבת ב"ה, עש"ק ויצא תרצ"א בערלין
כבוד ידידי הנכבד מר ד"ר שרשווסקי נר"ו שלום וברכה

יסלח לי כבודו אחור תשובתי. ממהר להשיבו: כבודו שאל אם מותר לנקות את השיניים במברשת בשבת, הנה בטח ידוע לכבודו כי דעות הרבנים חלוקות בזה, יש אוסרים ויש מתירים. האוסרים חוששים החששות: א. חשש סחיטה, שהרי בשעה שמנקים את השיניים במברשת הוא סוחט את שערות המברשת שנטבלה במים. ב. חשש הוצאת דם. שמא יוציא דם השיניים ע"י הולכת והבאת המברשת. ג. חשש תלישת שערות המברשת. ד. צביעת המברשת ע"י הדם.

ולפענ"ד יש לצדד להיתרא. מחשש הסחיטה אין לאסור, שהרי אינו מכין כלל לסוחט. ואין לומר דהוי פסיק רישא וכו', שהרי באיסור דרבנן מותר אף בפסיק רישא. עיין מגן אברהם או"ח סי' רנ"ג ס"ק מ"א. ואף שהמחצית השקל שם כתב דזוהי רק באמירה לעכו"ם אבל לא באיסור דרבנן אחר, הנה בנידון דידן איסור סחיטה בשערות אינו אלא מדרבנן. עיין מסכת שבת קכ"ח, ב: אין סחיטה בשיער, ופרש"י: "שהוא קשה ואין בולע", ובכ"ז אסור מדרבנן. ותו, דבהא לא שייך סחיטה, דהנה בפירות הדין הוא שאם הנסחט הולך לאיבוד לא שייך סחיטה, כמבואר בשו"ע או"ח סי' ש"כ, ובבגד אסור אפילו אם הנסחט הולך לאיבוד, והטעם, משום דסחיטת פירות היא משום מפרק ולהכי בהולך לאיבוד אין בו משום מפרק, משא"כ בבגד האיסור הוא משום מלבן, כמבואר ברמב"ם הל' שבת פ"ט הי"א. ודעת התוס', שגם בבגד שייך משום מפרק. עיין תוס' שבת קי"א ד"ה האי, ולפיכך בבגד ששורו בשאין מלבנין, כמו שמן או יין אדום, אינו

Contemporary Conundrums

יש לצרף עוד להיתר מה שהזכיר כבודו בספוג שיש לו בית אחיזה, שמותר לקנח בו. והנה הרמב"ם מפרש משום שבלא בית אחיזה אפשר שלא יסחוט. עיין רמב"ם הל' שבת פכ"ב הט"ו. והראב"ד באמת נתקשה בזה, כמו שכתב כת"ר, וכתב הטעם דביש לו בית אחיזה הוא כצלוחית מלאה מים שמפיק ממנה מים, ע"ש, וזה שייך גם במברשת. ועוד טעם להתיר עפ"י הגמ' בשבת קמ"ז, ב שמותר לרחוץ בחמי טברי' ומסתפק אדם באלונטית וכתבו הראשונים שלא חששו לסחיטה משום שדרכם להסתפק ואם אתה אוסר להסתפק אתה אוסר ברחיצה וא"א לעמוד בלא רחיצה. עיין או"ח סי' ש"א סעיף מ"ו ובמג"א ס"ק נ"ח, ובנידון דידן א"א לרוב בני אדם לעמוד בלא נקיון שיניים.

ועיין או"ח סי' ש"ז סע' ה' וברמב"ם שבת פ"ו ה"י דמצטער מותר להביא לו חמין. ואף שאין מדמין זל"ז, כמו שכתב המ"מ שם, מ"מ בנידון דידן יש כמה סניפים להיתר.

ושאר החששות - יש להתיר, שאינו מתכוין ולא הוא פסיק רישא ועי' או"ח סי' ש"ג סעיף כ"ו - כ"ז לענין מסרק, וכתב שם בבה"ט דמותר במסרק עשוי משער חזיר.

וע"ד טבול המברשת במים אין לאסור ולומר דשרייתן היא כבוסן - עיין שבת קמ"ב, ב ברש"י ד"ה נותן עלי מים ועיין זבחים צ"ד, ב שגם בעורות רכין לא אמרין שרייתו זהו כיבוסו. וע"ד צביעה עיין מש"כ במג"א ס"ק כ"ב בשם הרדב"ז להתיר במקום שאינו אלא לכלוך. וזה דווקא בלא [עמוד עד] פאסטא [משחה] - בפאסטא יש לדמות לרחיצה בבורית - עיין או"ח סי' שכ"ו ומג"א סקי"א. ועיין פחד יצחק ערך בורית ובאר היטב שם, סק"ח בשם הגנת ורדים. יחיאל יעקב וויינברג

הערת מרן הגאון הרב שלמה זלמן אויערבאך זצ"ל

קטע ממכתב בענין הנ"ל. ריש המכתב נדפס להלן סימן ל"ד

כנים הם דברי הדר"ג שיש כמה פנים להיתר ולענ"ד הוא מהדברים המותרים שנהגו בו איסור, ורבים מהיראים רואים בזה איסור חמור עד מאוד ואנכי לא ידעתי טעם נכון לאיסור.

אך מה שכתב כת"ר "שהרי אינו מכוין לסחוט" לא הבינותי הרי טובל את המברשת במים למען תספוג לתוכה מים ורוצה ודאי בסחיטתה וכן מ"ש בפס"ר דשרי בדרבנן כבר כתבתי למעלה (לא ידעתי מה טעם אינו מזכיר את המג"א שבסי' שי"ד) וכן מה שכתב משום טעמא דהנסחט הולך לאיבוד גם זה לא הבינותי הן אמנם דהמשחה והמים כלים ובסופם אזלי ודאי לאיבוד, אבל בשעה שמנקה את השיניים וסוחט את המברשת הרי רוצה ודאי שהנסחט יצא על השיניים ושלא ילך לאיבוד ונמצא דאינו רוצה שהנסחט ילך לאיבוד, אך אעפ"כ מסתבר להיתר מחמת הטעמים האחרים שכתב כת"ר.

11 The Practical Opinions

Given the number of distinct issues involved in brushing teeth, theoretically, there could be numerous opinions regarding which issues we must be concerned with and which issues are not of concern to us. However, leading poskim split into four basic camps. We will list the most prominent practical opinions starting with the most lenient and ending with the most stringent.

A. The opinion of Rabbi Yosef Dov Halevi Soloveitchik and yibadel l'chaim tovim, his student Rabbi Hershel Schachter shlit"א: According to these poskim it is absolutely permissible to brush teeth on Shabbat with a wet toothbrush and toothpaste. It is also permissible to wash the toothbrush after brushing.

B. The opinion of Rabbi Ovadia Yosef shlit"א: Rabbi Yosef maintains that one (specifically referring to Sefardim) may brush with a wet toothbrush and toothpaste. However, one must set aside a separate toothbrush specifically for Shabbat use due to the concern of uvda d'chol. It is also preferable not to wash the toothbrush after brushing due to concerns of hachanah.

C. The opinion of Rabbis Yechiel Yaakov Weinberg and Shlomo Zalman Auerbach zt"ל: One may not use regular toothpaste on Shabbat due to concerns of mimarayach. However, it is perfectly permissible to use liquid toothpaste on the toothbrush, and brush normally.

D. The opinion of Rabbi Moshe Feinstein zt"ל: One should not use toothpaste due to a problem of mimarayach, and should not wet the toothbrush before using it due to a problem of sechita. The toothbrush should also not be washed off after brushing due to problems of hachono. The best method of brushing, according to Rabbi Feinstein, is to put mouthwash or liquid toothpaste directly into the mouth. One may then take a dry toothbrush and brush normally (provided that he is not certain to bleed). One should also be careful not to wash the toothbrush after brushing (due to concerns of hachanah).